

Afgestaan maar nooit vergeten

Vijftien jaar was Agnes Klitsie (56) toen ze haar baby moest afstaan. Volgens haar ouders was dat het beste wat ze kon doen. Het zou dertig jaar duren voordat ze haar dochter eindelijk in de armen kon sluiten.

“Tien jaar geleden ontmoette ik mijn dochter Lotte*, ze is nu veertig, voor het eerst. Er was meteen een grote herkenning: ze lijkt erg op mij, heeft dezelfde maniertjes en fysieke expressie. Het was echt een *Spoorloos*-moment: we vielen elkaar in de armen, moesten huilen... Gelukkig klikte het meteen. We hebben zes uur gepraat en foto's bekeken. Ik was vijftien toen ik eind jaren zestig zwanger raakte van John*, een vakantievriendje. Ik was ontzettend naïef op het gebied van seksualiteit, had het twee keer gedaan en het was meteen raak. Daar kwam ik pas achter toen ik al vijf maanden zwanger was. Mijn menstruatie was wel uitgebleven, maar echt dik was ik niet. Toen ik John weer zag en vertelde dat ik in verwachting was, draaide hij zich om en liep weg. Mijn twee oudste zussen heb ik het verteld, mijn ouders niet. Ik ben opgegroeid in een dorpje in de Zaanstreek, in een traditioneel katholiek gezin met een helvrezende moeder. Ongehuwd zwanger, dat kon niet in die tijd. Het was een groot taboe. Mijn moeder kwam er uiteindelijk toch achter toen ze met mij naar de dokter ging, omdat ik van die opgezwollen enkels en voeten had. Ik wist dat het onvermijdelijke ging gebeuren. Mijn moeder schrok ontzettend toen de dokter haar vertelde dat ik acht maanden zwanger was. Al betwijfel ik of ze het niet eerder wist, volgens mij was er sprake van totale ontkenning. Mijn moeder wilde de baby als een nakomertje in ons gezin opnemen, al was dit op haar 52-jarige leeftijd niet erg geloofwaardig. Mijn vader zag het niet zitten.

Hij had het zwaar met zijn werk, hij had een hoedenatelier, en kon er niet nog een kind bij hebben. Mijn ouders hadden er al acht. Er werd nog geopperd om als alleenstaande moeder aan de andere kant van het land te gaan wonen – zo bleef de schande voor ons gezin beperkt. Maar ik kon dat helemaal niet aan, ik was pas vijftien! Wat wist ik nou van het leven? En dus werd besloten dat het kind bij de geboorte zou worden afgestaan.

Het Grote Geheim

Op 27 augustus 1967 beviel ik in het ziekenhuis van een dochter. Ik mocht haar even zien en haar een naam geven, maar ik was te verdoofd om te bevatten wat er allemaal gebeurde. Daags na de bevalling werd ze in een kindertehuis geplaatst. Lotte kwam gelukkig drie weken te vroeg; net voor het einde van de zomervakantie. Zo hoefde niemand te weten wat er was gebeurd als ik weer naar school zou gaan. Thuis werd er vanaf dat moment gezwegen over Het Grote Geheim. Maar een kind zit in je bloed, daar ben je je altijd bewust van. En hoewel er in ons gezin nooit over werd gepraat, ben ik naar mijn vrienden en andere mensen die dicht bij me stonden altijd eerlijk geweest. Iedereen wist dat Lotte bestond. Later ook mijn man met wie ik mijn andere kinderen, ze zijn nu achttien en twintig, kreeg. Hij heeft mij er nooit op aangekeken, dat deed me goed. Anderen trouwens ook niet. Ik was ook nog zo jong en onschuldig.

Toch heb ik heel lang getobd of ik nog kinderen wilde hebben. Het verleden speelt toch mee. Uiteindelijk heb ik er toch voor gekozen. Na de bevallingen zat ik te stralen op een roze wolke, maar dacht soms paniekerig: 'Als Lotte me nu maar niet gaat zoeken.' Ik wilde niet dat ze me zo gelukkig zou zien. Ook hoopte ik op zoons – wat het ook zijn geworden. Het leek me voor Lotte zo pijnlijk als ik nog een dochter zou krijgen die ik dan niet zou afstaan. Altijd dat schuldgevoel hè, al denk ik dat ik mezelf wel heb vergeven. Ik was jong en naïef. Ik wil geen slachtoffer zijn van de maatschappij, mijn ouders en de katholieke kerk.

Eindelijk contact

Ik vroeg me vaak af wat er van Lotte was geworden, maar durfde haar niet te zoeken. Wilde haar leven niet overhoop gooien. En ik was bang dat ze me niet leuk zou vinden. Het was mijn beste vriend die aan aids leed, die tien jaar geleden tegen me zei: 'Straks ben jij ook dood en heeft je dochter je nooit gezien!' Toen heb ik bij Fiom, een stichting die hulp biedt aan mensen die een kind hebben afgestaan of zelf geadopteerd zijn, gemeld dat ik contact met haar wilde. Bleek zij een dag ervoor precies hetzelfde te hebben gedaan! Lotte was als baby van negen maanden geadopteerd door een stel dat geen kinderen kon krijgen. Toen ze zelf moeder wilde worden, besloot ze op zoek te gaan naar haar biologische achtergrond. Onze eerste ontmoeting vond plaats in Den Haag bij het kantoor van Fiom. Ik had bètablokkers ingenomen om mijn zenuwen

20.000 kinderen

- * Tot de jaren zestig werden vrouwen die afstand deden van hun kind gezien als ontaarde moeders. In de jaren zestig veranderde dat denkbeeld: een kind zou juist beter af zijn in een echt gezin dan bij een ongehuwde moeder. In die periode zijn 20.000 kinderen afgestaan.
- * Met de komst van de anticonceptiepil (1963) en de invoering van de Algemene Bijstandswet (1965) waardoor vrouwen financieel onafhankelijk werden, nam het aantal kinderen dat werd afgestaan langzaam af.
- * Uit onderzoek van de Universiteit Utrecht blijkt dat adoptiekinderen gemiddeld rond hun dertigste op zoek gaan naar hun biologische moeder. Veel afstandsmoeders zoeken zelf niet, omdat ze geen inbreuk willen maken op het leven van hun kind.
- * Komt het tot een ontmoeting dan willen de moeders hun kind vaker zien dan andersom. De verwachtingen zijn vaak te hooggespannen. De hoop op een moeder-dochterrelatie wordt gemiddeld na twee jaar bijgesteld.
- * Eenderde bouwt een vriendschappelijke band op, eenderde noemt het contact oppervlakkig en weer eenderde heeft het contact uiteindelijk verbroken.
- * Meer info: www.fiom.nl of www.afstandsmoeder.nl

onder controle te houden. Er was ook iemand van Fiom bij, omdat er vaak van alles misgaat bij de eerste kennismaking. Maar het ging goed en al snel liet ze ons alleen. Toen zijn we samen naar het strand gegaan. Eén van Lotte's eerste vragen was wie haar vader is. In haar dossier stond namelijk 'vader onbekend'. Ik heb haar verteld over John en haar ook met hem in contact gebracht.

Hoewel ik Lotte's moeder ben, kun je een band niet forceren en al snel kwam er wat meer afstand. Lotte vroeg een keer of ik gelukkig en blij met haar was bij de geboorte en ik antwoordde eerlijk dat dit niet het geval was. Dat het alleen maar pijnlijk was. Dat vond ze vervelend om te horen. Een jaar of drie hebben we alleen per brief contact gehad. Ze werd met haar neus op de feiten gedrukt en Lotte moest met zichzelf in het reine komen. We hebben elkaar altijd beloofd eerlijk te zijn en dat ben ik geweest. Daar heb ik geen spijt van. Achteraf heeft ze het ook gewaardeerd.

Oudere vriendin

Juist door die brieven waarin we heel open over onszelf schreven, hebben we nu een goede band. We zijn ontzettend blij dat we elkaar hebben gevonden – al kun je dertig jaar nooit inhalen. Lotte zegt altijd dat ik een soort oudere vriendin ben die ze enorm vertrouwt. We bellen af en toe, mailen soms en zien elkaar zo'n drie keer per jaar. Lotte is mijn kind, maar toch is het gevoel anders dan met mijn zoons. Ik heb haar té lang niet van nabij meegemaakt. We hebben geen moeder-dochterrelatie. Die heeft ze met haar adoptie moeder. Bij haar ligt Lotte's loyaliteit, zo heb ik ondervonden. Ze wil haar moeder niet kwetsen – haar adoptievader is inmiddels overleden – en dat begrijp ik. Haar basis is belangrijk, daar wil ik niet in wroeten. Lotte heeft het geweldig getroffen bij haar adoptiegezin. Beter had ik niet kunnen wensen.

Mijn ouders? Toen ik ze vertelde dat ik naar Lotte op zoek was, schrokken ze. Het was ook de eerste keer dat we over de adoptie praatten. Maar mijn moeder bleek al veertig jaar lang elke avond voor Lotte te hebben gebeden. Mijn ouders vonden het heel erg dat ze mij zo aan m'n lot hebben overgelaten, maar ik verwijt hen niets. Zo ging het in die tijd. Een paar jaar geleden heeft Lotte mijn ouders, die al in de negentig zijn, voor het eerst ontmoet. Ze waren zo blij dat ze hun kleindochter nog konden zien. Mijn moeder had het idee dat ze Lotte al jaren kende, mijn vader was ontzettend geëmotioneerd. Lotte heeft het hen vergeven. Ze zei: 'Ik neem jullie niets kwalijk. Dingen gaan zoals ze gegaan zijn.' Waarop mijn vader antwoordde: 'Lang gewacht, stil gezwegen, nooit gedacht, toch gekregen. Wat fijn dat iedereen elkaar weer gevonden heeft. Dat er uit zo'n drama toch iets moois is voortgekomen.' □

* Om privacyredenen zijn de namen Lotte en John verzonden.

krantenbericht

Mail & Win
Agnes Klitsie schreef samen met Jeroen Hoogenboom een boek over haar ervaringen: *Tijd van onschuld. Een waar-gebeurde familie-geschiedenis* (Uitgeverij Forum, ISBN: 978-90-225-5005-2). Wij mogen 15 exemplaren weggeven! Stuur een mailtje naar prijs.vrouw@ttg.nl en zet 'Agnes' in de onderwerpregel. Vergeet vooral niet uw naam, adres en telefoonnummer te vermelden. De winnaars krijgen automatisch bericht.

VROUW
Napraten over dit onderwerp? Ga naar onze site: www.telegraaf.nl/vrouw

Meer jonge vrouwen ongewenst zwanger

door René Steenhout
UTRECHT, dinsdag
Huisartsen worden steeds vaker geconfronteerd met meisjes en jonge vrouwen onder 25 jaar die ongewenst zwan-

heidszorg (Nivel) en de Rutgers-Nisso Groep, het kenniscentrum voor seksualiteit, beide te Utrecht. Duidelijk bevestigd is het Nivel over de melding van enkele tiener-zwangschappen in de leeftijd van

Uit De Telegraaf van 25 september 2007